

11/01/2010

Opinió | 00:14 h.

11/01/2010

Penjant d'un fil

ELS FILLS PRÒDIGS DEL CATALANISME

"Ara és qüestió de fer un pas endavant, unir-se a tots els altres que ja han canviat de criteri, deixar d'amoinar-se per les opinions dels membres del Cercle i de Foment"

Carles Boix

A més de bonica, la paràbola del fill pròdig és instructiva i reconfortant. La política i, per suposat, la vida en general són plenes de fills (petits) que, després de portar una vida desordenada i de disbauxa, es penedeixen, tornen al cau patern i al sentit comú: anarquistes que finalment accepten que l'Estat de Dret és la condició que els permet "okupar" cases sense acabar morts a mans de la màfia mexicana; liberals rabiosos que, un cop es troben amb el seu primer bebé als braços, es fan membres de la Lliga de la Bona (i Quant-Menys-Millor) Televisió; comunistes que, tips de rellegir Gramsci i Negri, reconeixen que el mercat funciona millor que l'economia planificada.

A Catalunya, degut a la seva complicada situació política (aquesta transició inacabable en què es troba instal·lada), li han sortit, a més a més, una espècie original, estrictament autòctona, de fill pròdig: la del catalanista-regionalista-estadista que, després de predicar durant vint, trenta, quaranta anys, un programa d'intervenció i modernització d'Espanya, ha decidit deixar-ho estar i, tip d'esperar les engrunes que havien de caure per ampliar l'autonomia catalana, ha abraçat la fe separatista (això sí, amb un llenguatge més aviat opac).

Tot i que la història és ben sabuda, la cosa ha anat més o menys així: ara fa molts anys un munt de nois i noies plens de bones intencions van prendre, alimentats per un excés de soleturisme i sartrianisme, una drecera equivocada que els va portar a practicar i a tastar la política, una mica axampanyada i al capdavant poc productiva, de la gauche divine. La seva posició va ser fàcil mentre vivien a l'oposició. Tanmateix, un cop al govern es van trobar que només aconseguien acords financers minsos, promeses estatutàries buides de contingut i traspessos tramposos. Tanta misèria els ha acabat de transtornar i, en un fet d'intel·ligència que els honora, han decidit que no ho suportaven més i que no volien, com explica l'Evangeli, menar una vida feta de "pasturar porcs" per "omplir-se el ventre amb les garrofes que menjaven els porcs" (Lc 15:15-16).

La llista d'aquests 'nouvinguts' és il·lustre i coneguda per tothom. A dins hi ha filòsofs que finalment han deixat de defensar que catalanisme i cosmopolitisme són incompatibles: una proposició que, com a bon viatger, sempre m'ha semblat absurda perquè no conec a ningú que se senti més tolerant pel sol fet d'haver de canviar d'avió a Barajas per poder arribar a Amèrica. Hi ha polítics municipalistes (dels que fan articles numerats) que ja no s'empassen allò de què la cohesió social pot petar si es fa un referèndum sobre la independència: efectivament, no sabem si

la independència farà Catalunya millor i més rica, però sí que sabem que la manca de llibertat la farà pitjor i més pobre. Hi ha periodistes progressistes, col•laboradors habituals de la premsa il•lustrada de Madrid, que han acabat d'entendre que el mercat peninsular no és més que un fragment (més aviat petit) d'un mercat continental: admeto que en aquest cas (però solament en aquest cas) tenen tota la raó perquè, per primer cop en segles, la geografia política juga a favor nostre i no cal haver d'empassar-se l'insult i la tonteria constant per poder menjar un plat de carn d'olla a casa.

La llista és il•lustre i llarga. I cada dia que passa es fa un pèl més llarga. Aquest degoteig de fills pròdigs és important perquè, tot i que Catalunya és molt democràtica o molt mesocràtica (o, almenys, més democràtica que Espanya), les seves xarxes d'opïnadors juguen un paper central en la construcció i coordinació de l'opinió pública del país.

El professor (i bon amic) Domingo sosté la tesi que els catalans tenen un sentit del ridícul molt elevat: els atemoreix aparèixer com uns excèntrics davant dels altres. (Serà per això que els excèntrics de debò han tingut un èxit tan aclaparador a Catalunya. Els tabús hi són per a no trencar-los. Però algú els ha de trencar de tant en tant per recordar-nos que existeixen. I la gent ho agraeix sota la condició que no els obliguin a ells a trencar-los.) Amb un sentit del ridícul tan exacerbant, propi d'un país conformista i de l'anar-fent, la gent no fa un pas endavant si no té l'absoluta seguretat que els altres també el faran. A Catalunya jo no hi veig mai senyors vestits amb americanes d'un color groc canari. Ara bé, tothom porta unes jaquetes i jerseis d'un verd marronós que al forani tot just aterrat al Prat li fan un efecte absolutament esborronador i li fan venir unes ganes de riure incontrolables. De la mateixa manera, l'autonomisme, d'un color de gos quan fuig, ha estat dominant perquè l'independentisme té una coloració massa llampant i cridanera. Tanmateix, quan tots aquests fills pròdigs reconeixin que no hi ha cap altra alternativa, aleshores portar una jaqueta independentista produirà badalls infinits.

La paràbola del fill pròdig és tendra i optimista. A Catalunya, però, cal ser realistes i reconèixer que la situació no és exactament igual que a l'Evangeli de Lluc per dues raons. En primer lloc, perquè hi ha una diferència clau entre el Pare Etern i Catalunya. El primer és, efectivament, etern. La segona, no. El Pare Etern pot esperar pels segles dels segles el retorn del fill pròdig. La casa que habita és sòlida, plena de servents atrafegats repintant parets, vernissant mobles, fregant terres i trinxant xais. Quan el fill petit torna, troba la taula parada, les flassades planxades i els radiadors bullint. El fill pot fer tota mena de bestieses i la casa ni s'esfondra ni desapareix. En canvi, Catalunya no té garantia il•limitada. A vegades sospito que els nostres fills pròdigs trigaran tant a convertir-se que faran tard perquè el país ja no existirà. I és que, quan els coneixes, t'adones que són uns romàntics: no es converteixen perquè vulguin menjar rovellons en comptes de garrofes (el motiu del fill pròdig de l'Evangeli, que era un tipus fred i racional) sinó perquè els fa pena veure que la casa pairal cau a trossos (en canvi, estic convençut que el fill pròdig no hauria tornat si hagués sospitat que el pare no podia oferir-li un hotel de cinc estrelles). Això no pot ser. Cal que entenguin que els que han deixat de ser autonomistes ho han fet per una raó eminentment pràctica, després d'haver dut a terme una estricta operació comptable de costos i beneficis.

La segona diferència rau en el grau de conversió de cada cas. A l'Evangeli, el fill pròdig està disposat a tirar-se als peus del progenitor per dir-li: "Pare, he pecat contra el cel i contra tu" (Ll

15:21). En canvi, a Catalunya, els nostres fills pròdigs encara romancegen, encara juguen amb les paraules, i continuen deixant la porta mig oberta a federacions i confederacions imaginàries i quixotesques. Això és també una equivocació. Un no pot portar dues corbates, una verda verda i l'altra groga, alhora. Fa uns dies el conseller Castells va dir que “amb independència de la sentència del Tribunal Constitucional, Catalunya haurà de replantejar-se les seves relacions amb Espanya”. Hi estic d'acord. Però, benvolgut conseller, siguem rigorosos. Replantejar-se aquestes relacions vol dir una sola cosa. Totes les altres coses ja les hem provat des d'un temps immemorial. Estic absolutament convençut que vostè ho sap tot això. Ara és qüestió de fer un pas endavant, unir-se a tots els altres que ja han canviat de criteri, deixar d'amoinar-se per les opinions dels membres del Cercle i de Foment, i posar-se a treballar per racionalitzar el PSC.

24 **montserrat:** independència